

INTERVJU: OLIVIERO TOSCANI

Živim zdravo i ne treba mi viagra

Talijanski fotograf (65) uoči seminara u Zagrebu otkriva zašto je nakon uspješnih kampanja za Benetton prekinuo suradnju s tom modnom kućom te pobjegao na selo u Toscani, gdje se bavi zemljoradnjom i uzgojem konja

Razgovarao **Kruno Petrinović**
Snimio **Boris Stajduhar**

Stvaralaštvo talijanskog fotografa Oliviera Toscanija ljudi obožavaju ili ga ne podnose, no nitko prema njemu nije ravnodušan. Guru tržišnih komunikacija, koji se proslavio provokativnim kampanjama za tvrtku United Colors of Benetton, za koju je radio od 1982. do 2000., te osnivač prvog globalnog časopisa Colors, ponovno stiže u Hrvatsku jer će u kongresnoj dvorani zagrebačkog Hotela Antunović 8. svibnja održati seminar o svom 40-godišnjem iskustvu u marketingu.

Sa 65-godišnjim Toscanijem susreli smo se u talijanskom gradu La Spezia, gdje osmišljava političku kampanju nezavisnog kandidata Enrica Schiffinija. Poznati proizvođač kuhinjskog namještaja kandidirao se za gradonačelnika jer želi taj industrijski grad i luku na obali Tirenskog mora pretvoriti u poželjno turističko odredište. Nakon toga nas je odveo na svoje imanje u Toscani, gdje sa suprugom Kirsti na deset hektara uzgaja masline, vinovu lozu i konje... U dvorištu kuće dvadesetak pasa okružilo je gospodara, kojeg nisu vidjeli nekoliko dana.

- Danas sam stigao iz Istanbula, doma ću samo prespavati, a sutra putujem na Siciliju. Potom idem u Zagreb, a zatim u Miami. Nije mi naporno jer radim ono što volim i što me zanima - govori Toscani.

Zašto ste prihvatili poziv da ponovno dođete u Hrvatsku?

- Iz znatiželje: zanima me koliko se Hrvatska u posljednjih desetak godina, koliko me nije bilo, promijenila. Potkraj sedamdesetih bio sam u Dubrovniku i obišao druge gradove na obali, snimajući modne editorijale za Vogue, Elle, Harper's Bazaar i druge časopise. Bio sam među prvim fotografima koji su visoku modu snimali u jednoj socijalističkoj zemlji. Te su fotografije ljudima na Zapadu bile vrlo zanimljive. Polovicom devedesetih sam posljednji put bio u Zagrebu, gdje sam u povodu izložbe svojih radova održao predavanje u Hrvatskom domu likovnih umjetnosti.

Kakve ste dojmove ponijeli iz Zagreba i Hrvatske?

- Hrvatska je vrlo lijepa zemlja, nadam se da je političari neće uništiti, što se trenutno događa nama u Italiji. Ne podnosim političare, to je grupa ljudi koja radi samo štetu: svojim odlukama uništavaju gradove, prirodna bogatstva i krajolike... Oni su zlo naše civilizacije.

Mislite li da se prije živjelo bolje?

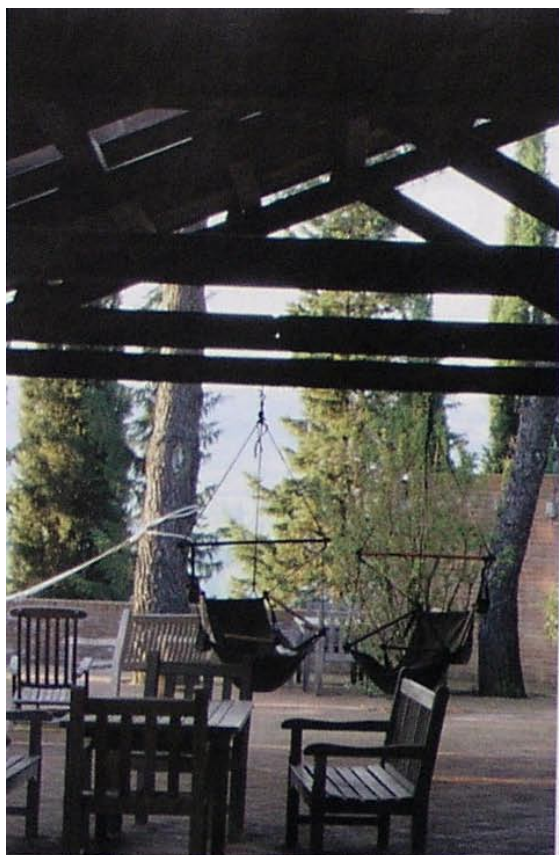
- Nije, mi sigurno živimo u najboljem od svih svjetova. Prije je životni vijek bio znatno kraći, umiralo se od bolesti koje se danas lako liječe, većina ljudi živjela je u siromaštvu, svijetom su vladali diktatori... Nisam siguran da bi netko uistinu mogao poželjeti da se kotač povijesti vrati unatrag.

Biste li mogli živjeti negdje drugdje osim u Italiji?

- Imam stan u Parizu, neko vrijeme sam živio u SAD-u, vrlo mi je lijepo u Skandinaviji... Svuda se odlično osjećam. Istina, rođen sam u Italiji, ali ja to nisam odabrao. Živim u Italiji jer mi se sviđa geografija. A prijatelji su mi po cijelom svijetu, ne biram ih po njihovoj putovnici.

Zašto ste iz grada pobjegli na selo?

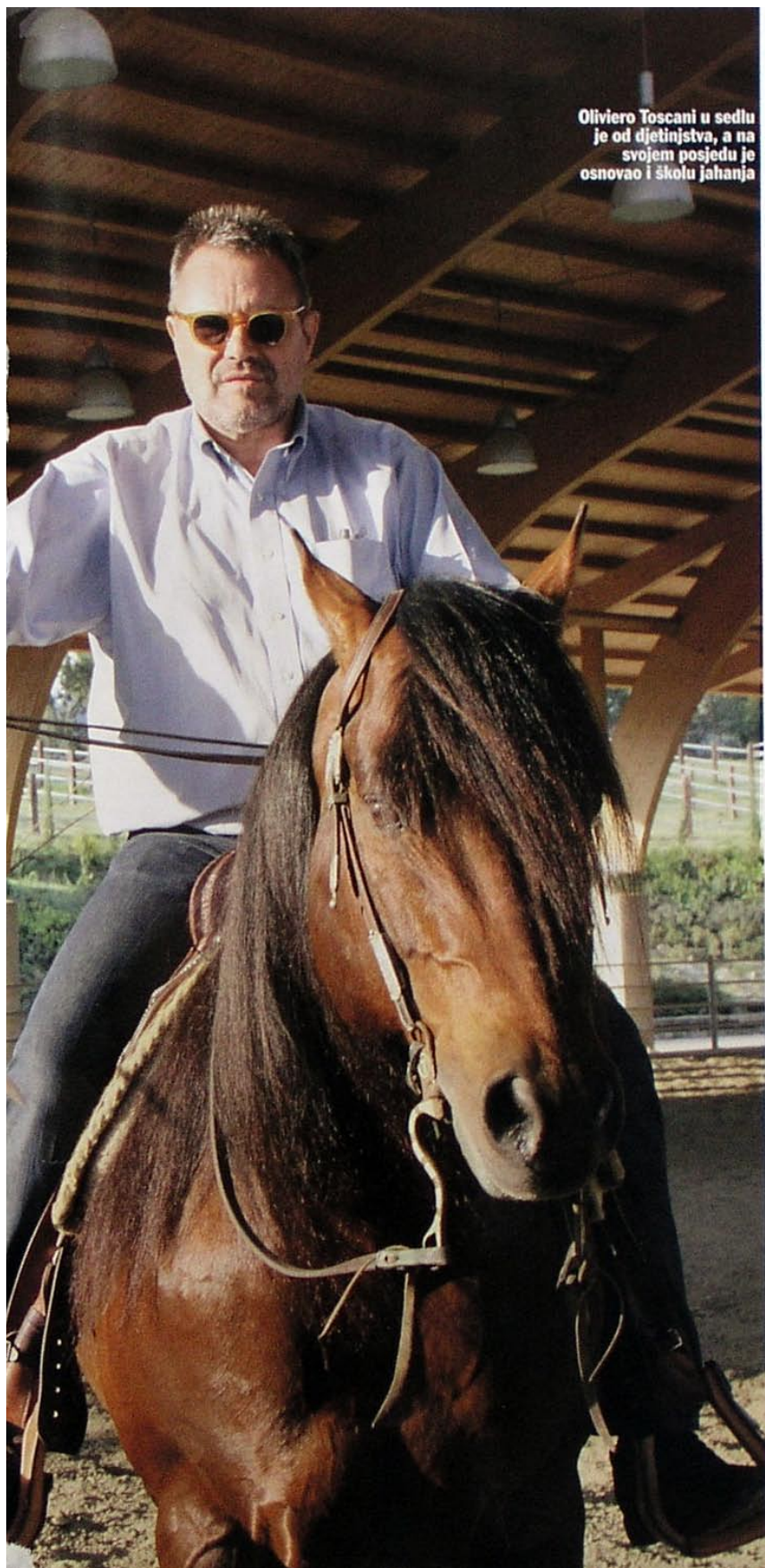
- Želio sam imati životinje, maslinik i vinograd, a to je u gradu neizvedivo. Ne znam gdje bih drugdje smjestio naših sedamdesetak konja, krave, kokoši, pse, ptice pjevice... Supruga Kirsti i ja odlučili smo se za kvalitetniji način života, u najljepšoj talijanskoj pokrajini, a mogli smo si priuštiti deset hektara zemlje, na kojima ekološki uzgajamo četiri tisuće stabla maslina i vinovu lozu. ►

Nisam želio da mi djeca idu u školu jer je školski sustav represivan i uništava kreativnost. No, supruga se usprotivila mojoj odluci

Toscani i supruga Kirsti žive na golemom imanju nedaleko od Pise, s dvadesetak pasa i sedamdeset konja (gore i dolje). Uz kuću je podignuta terasa od stotinjak četvornih metara, koju mogu koristiti tijekom cijele godine (lijevo)

Oliviero Toscani u sedlu je od djetinjstva, a na svojem posjedu je osnovao i školu jahanja

Prodajete li svoje maslinovo ulje?

- Da, ali zasad u samo nekoliko trgovina; sa sigurnošću vam mogu reći da se može nabaviti u jednoj tokijskoj i jednoj pariškoj prodavaonici. I kod nas doma.

Zašto na tako velikom imanju niste smjestili i svoj studio?

- Jer ne želim miješati posao i privatnost. Svaki dan putujem sat vremena do Pise, gdje sam od regije Toskane dobio prostor za svoj studio-školu La Sterpaia, smještenu u konjušnicama koje je u svom parku 1869. podigao kralj Vittorio Emanuele II. Trenutačno radimo u kontejnerima, improviziramo do jeseni dok se ne završi uređenje prostora u kojima ćemo biti smješteni.

Zašto svoj studio nazivate školom?

- Zato jer isključivo primam ljude bez iskustva. Ako netko želi raditi kod mene, to mu mora biti prvi posao. Moji suradnici su iz cijelog svijeta, a od njih tražim talent, maštu, volju i entuzijazam. Praktična znanja i vještine stječu usput, a vjerojatno i od mene mogu nešto naučiti. Zato je La Sterpaia - škola. No, zapravo bih je nazvao logističkim centrom ili organizacijskim središtem, odakle surađujemo sa studijima u cijelom svijetu. Jer naši projekti nisu vezani isključivo za Italiju.

Jeste li kao dijete sanjali o tome da ćete postati fotograf?

- Nekako mi je bilo prirodno da se bavim poslom koji je radio i moj pokojni otac Fedele, fotograf dnevnika Corriere della sera. Kao dijete sam volio isprobavati njegove kamere, igračke me nikad nisu zanimala. S druge strane, u školi sam se dosadivao i nisam bio dobar učenik.

Je li vam otac darovao prvu kameru?

- Svi njegovi aparati bili su i moji. Mogao sam ih koristiti do mile volje. Poslije sam se jednostavno s njima nastavio igrati... Uvjeran sam da nije važno koji posao odaberete, nego kako ga radite.

Čime se bavila vaša majka?

- Moja mama Dolores bila je izvrsna švelja, a radila je kod kuće. Imala je izniman osjećaj za kvalitetu svakog predmeta koji bi uzela u ruku, točno je znala procijeniti njegovu vrijednost. I ja sam manualni tip, volim raditi rukama... Ne poštujem ljude koji ne znaju ništa napraviti vlastitim rukama. Takvi obično nemaju ništa niti u glavi.

Kako ste upoznali suprugu Kirsti?

- Kirsti je Norvežanka, radila je kao učiteljica u školi za djecu s teškoćama u razvoju, a neko je vrijeme bila i manekenka. Upoznali smo se 1976. u Parizu. Listajući novine zapazio sam njezinu sliku i samom sebi obećao da ću se tom djevojkom, kojoj nisam znao ni ime, oženiti. Preko prijatelja sam joj se uspio približiti, ali sam joj u početku strahovito išao na živce. Bio sam vrlo samouvjeren, nametljiv, a onda sam se na neko vrijeme potpuno povukao iz njezinog društva. I ta je strategija upalila.

To vam nije prvi brak?

- Zbog iskustva iz prethodna dva braka, iz kojih imam troje djece, treći put nisam smio pogriješiti: Kirsti je jednostavno morala biti ona prava. Nisam se prevario, naša veza je uistinu savršena.

Kako ste odgajali svoju djecu?

- Posvuda sam ih vodio sa sobom. Mogli su raditi što god su htjeli, jedino nisu smjeli gledati televiziju. Uostalom, to nisu ni mogli jer kod kuće nemamo televizor. Uvjeran sam da je za djecu bolje da bilo što drugo rade nego da sjede pred televizorom ili igraju kompjutorske igrice. Nisam želio ni da mi djeca idu u školu jer je školski sustav represivan - uništava dječju imaginaciju i kreativnost. Smatrao sam da mogu više naučiti uz mene i Kirsti. No, njoj se ta ideja nije svidjela jer bi tako nešto bilo protivno zakonu. ►

Priča se da ne čitate knjige, da ne idete u kino i u kazalište... Zašto?

- U kino i kazalište ne idem jer se ondje ne događa ništa što bi me nadahnulo i natjeralo na razmišljanje. Knjige čitam, pogotovo publicistiku, a strastveni sam čitatelj - novina.

Koje su vam najdraže?

- Ljudi obično vole novine čiji komentari povlađuju njihovom vlastitom mišljenju i doživljaju svijeta. Kod mene je obrnuto: uzbuđuju me novine čiji me stavovi tjeraju na razmišljanje, na dijalog, interakciju. Kad mi netko kaže da misli isto kao i ja, istog se trenutka njime razočaram. Više volim kritike nego komplimente. Kritike me tjeraju na razmišljanje. Što da radim s pohvalama?

Kako biste se predstavili ljudima koji vas ne poznaju?

- Ja sam fotograf i točka. Biti fotograf znači znati odabrati, vidjeti, kadrirati, baviti se slikama, bojom, oblicima, kompozicijom i ljudima. Ako ne poznajete ljude, ne možete biti dobar fotograf.

Tko su vam draži modeli: slavne manekenke ili anonimni ljudi?

- Svejedno mi je, fotografija treba pokazati ljudsko stanje, neku čovjekovu skrivenu tajnu, a svaki čovjek ima svoju.

Zašto ste pokrenuli prvi globalni magazin Colors u kojem nije bilo vijesti i poznatih osoba?

- Godinama sam razmišljao o budućnosti novina i zaključio da to neće biti vijesti o životu slavnih, koje nikome zapravo ništa ne znače. Osim toga, sve su novine orijentirane lokalno, a ja sam želio časopis u kojem će teme iz cijelog svijeta na zanimljiv način biti prezentirane ljudima u cijelom svijetu. Colors smo tiskali u 11 različitih izdanja, na 11 jezika i prodavali ga u 200.000 primjeraka. Vjerojatno bi bilo mnogo bolje da smo imali ozbiljnu distribuciju. Iako je taj časopis bio u Benettonovu vlasništvu, Colors nisu željeli prodavati u svojim trgovinama.

Zašto?

- Oni su u svojim trgovinama željeli promotivne materijale s lijepim modelima, a slike u našem časopisu su im bile - odbojne. Osim Luciana Benettona i Svena Bichlera, čelnih ljudi Benettona, nitko nije shvatio što ja, zapravo, činim.

Zašto ste 18 godina radili kampanje za tu tvrtku?

- Jer sam imao umjetničku slobodu. Kad su shvatili da zahvaljujući mojim kampanjama ostvaruju izniman tržišni rast i profit, dali su mi slobodne ruke. Iako im se fuckalo za pitanja koja su mene tištila, poput ukidanja smrtno kazne, borbe protiv side, za ravno pravnost među ljudima... Tako sam shvatio što je zlatno pravilo umjetnikove slobode: učinite svog poslodavca bogatim i poslije toga možete raditi što želite.

Što radite kad ne radite?

- Stalno radim, no rad za mene ne predstavlja napor, nego - igru. Ne radim da bih imao što jesti, nego zato što strastveno volim svoj posao. Ljudi se izražavaju djelima: nikad nisam bio na plaži jer me to ne zanima. Kad vidite Billa Gatesa kako leži na plaži, ništa o njemu nećete moći zaključiti. A kad pogledate njegov rad, sve vam je jasno.

Jeste li ostali u prijateljskim odnosima s Lucianom Benettonom?

- Ne čujemo se baš često. U dubini duše ga razumijem, ali me njegova priča ne zanima. Nije sve u novcu. Luciano nije stao iza moje kampanje protiv smrtno kazne, i to je bio naš razlaz, iako sam godinama osjećao da je kraj blizu.

Kupujete li Benettonove proizvode?

- Ne. Ti proizvodi nikad nisu bili na razini mojih kampanja. Tržišna komunikacija je bila izvrsna, a kvaliteta proizvoda tome nije odgovarala.

Živate li zdravo?

- Uz jelo popijem čašu vina, ne pušim, nikad se nisam drogirao... Droga ne oslobađa kreativnost, nego je ubija. Prirodno sam zdrav, moje tijelo odlično funkcionira i u 65. godini još uvijek ne trebam pomagala poput viagre da bih uživao u životu. Jedino ne stignem vježbati koliko bih želio, a moram skinuti još desetak kilograma.

Glorijinom novinaru pokazao je svoje rješenje za kampanju za zaštitu na radu

Ne radim zato da bih imao što jesti nego stoga što strastveno volim svoj posao

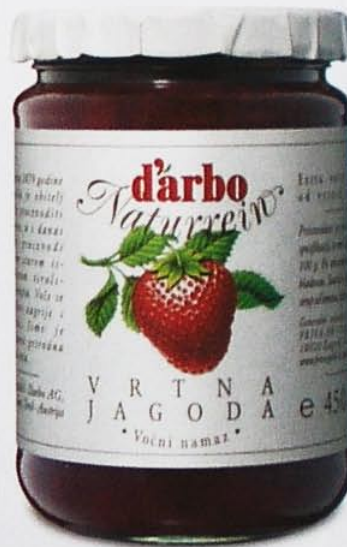
Bojite li se smrti?

- O smrti ne razmišljam, mene zanima život - sve do dana kad budem odlazio s ovog svijeta, a što će se tada dogoditi, vidjet ćemo. Ako postoji mjesto poput raja sigurno ću u njemu završiti. Nisam vjernik, ali sam dobar čovjek i želim dobro cijelom svijetu.

Ima li naša civilizacija budućnost?

- Ja sam vječni optimist jer većinu pogrešnih odluka koje smo donijeli i još ih donosimo, ipak možemo ispraviti. Svatko može pridonijeti tome da živimo bolje jer živimo u demokraciji. Moj djed je, primjerice, bio anarhist i cijeli je život bio proganjan i zatvaran zbog svojih političkih ideja. To je danas nezamislivo. Idu mi na živce svi ti ljudi koji kukaju, plaču, stalno se žale i govore kako je život grozan. To su suvremeni teroristi. Trebamo biti pozitivni i optimistični, jedino tako možemo dalje.

Raste na
zemlji, ali je
rajskog okusa.

Od sada možete nama prepustiti kuhanje pekmeza. Umjesto toga, uživajte u Darbo Naturrein pekmezu punog okusa od pažljivo odabranih jagoda. Opaziti ćete: 50 % voća ima 100 % bolji okus.

Darbo Naturrein - prirodno prirodan.

d'arbo
Naturrein

www.darbo.com